

Основний елемент «мозаїчної оборони»

У той час як інтенсивність запусків балістичних ракет з боку Ірану впала до мінімуму, недорогі ударні безпілотники типу Shahed стали головною зброєю іранського Корпусу вартових ісламської революції (КВІР) у війні проти США та їхніх союзників на Близькому Сході.

Зокрема, саме за допомогою «шахідів» вдалося пошкодити або повністю вивести з ладу кілька дорогих американських радіолокаційних систем у районі Перської затоки. Так, дроном було уражено радар раннього попередження AN/FPS-132 на американській базі Аль-Удейд у Катарі, згідно з **офіційною заявою влади**.

Супутниковий знімок пошкоджень радара AN/FPS-132 у Катарі 3 березня 2026 року.
Джерело: Planet Labs

Такі радары призначені для одночасного відстеження безлічі цілей — вартість системи сягає \$1 млрд, **ззначає The Wall Street Journal**. Крім того, іранські дрони, ймовірно, **пошкодили два радари AN/GSC-52B** штабу П'ятого флоту ВМС США в Бахреїні (вартість кожного оцінюють у \$20–40 млн).

Значні збитки від ударів «шахідів» несуть і сусідні арабські країни. У середньому з моменту початку операції Іран запускає по цілях у Перській затоці та в Ізраїлі по 200–400 безпілотників на день. Найбільш детальну статистику **публікують власті ОАЕ**, на які й припав найбільш інтенсивний удар КСІР.

Станом на 10 березня було випущено 262 балістичні ракети, перехоплено 241, 19 впали в море і дві досягли землі. З 1475 дронів було перехоплено 1385, 90 досягли тих чи інших цілей. 11–12 березня було зафіксовано запуски ще 16 балістичних ракет і 65 дронів (про рівень перехоплення не повідомляється). Таким чином, інтенсивність балістичних ударів нижча, ніж на початку конфлікту, а інтенсивність дронівих атак — вища, ніж у середньому за перші 10 днів.

На **думку Катерини Бондар**, експерта Центру стратегічних та міжнародних досліджень (CSIS), ОАЕ стали основною метою кампанії через високу концентрацію комерційних центрів, логістичної інфраструктури та інших цінних військових і економічних об'єктів. І 90 уражених дронами цілей створюють достатній дестабілізуючий ефект. Так, вранці 13 березня було уражено Дубайський міжнародний фінансовий центр (DFC).

У Саудівській Аравії під ударами безпілотників опинилися об'єкти енергетичної та військової інфраструктури, зокрема нафтопереробний завод у Рас-Танурі, а в Катарі, який намагався зберегти дипломатичний нейтралітет, — розташована поблизу від авіабази Аль-Удейд цивільна авіаційна інфраструктура.

Метою іранських ударів стала також портова інфраструктура в Омані. Як **ззначає Foreign Policy**, іранські атаки, не маючи надто великої руйнівної сили, завдають удару по репутації країн Перської затоки як політично стабільних і безпечних, яка багато в чому перетворила їх на економічні локомотиви Близького Сходу.

Однак на сьогодні головний удар Іран завдав безпеці судноплавства в Ормузькій протоці — одній із головних нафтогазових артерій планети. З початку конфлікту там було уражено вже близько 20 суден, причому п'ять із них — 11 березня; транзитний трафік у затоці практично відсутній, **повідомляє компанія морської аналітики Winward**.

У результаті нафта торгується на рівні вище \$90 за барель, незважаючи на обіцянки Міжнародного енергетичного агентства (МЕА) випустити на ринок стратегічні резерви. У **спеціальному огляді МЕА** від 12 березня стверджується, що країни Перської затоки були змушені скоротити видобуток на 10 млн барелів на добу через загрозу вичерпання вільних обсягів сховищ. І подальше затягування операції, цілком ймовірно, призведе до нового стрибка цін.

Максимальне та дестабілізуюче розширення зони конфлікту, параліч судноплавства в протоці, самостійні дії різних військових підрозділів режиму — все це елементи плану, **розробленого ще за життя Хаменеї**, який самі **представники іранського режиму іноді називають** планом «мозаїчної оборони». При цьому саме «шахедам» належить ключова роль у передбаченій планом асиметричній війні.

Читайте також: **Авіаносці проти «мопедів» та війна на виснаження 2.0: Чому стратегія Трампа в Ірані буксує**

Ресурсна асиметрія та загроза «зворотної України»

Як **ззначає відомий фахівець з ракетних технологій Фабіан Гоффман**, теоретично іранські безпілотники дальнього радіусу дії, зокрема Shahed, відносно легко нейтралізувати: вони повільні, рухаються за передбачуваними траєкторіями і не мають передових функцій малопомітності.

Однак уся система ППО в регіоні оптимізована для оборони від іранських балістичних ракет, які розглядалися як головна загроза країнам Перської затоки. У результаті за перші 10 днів операції ракетна загроза з боку Ірану значною мірою зникла: якщо в перший день він запустив 350 балістичних ракет, то в 10-й — лише 25, підрахував на основі відкритих даних **моніторинговий проект «Шрайк Ньос»**.

Однак саме «шахеда» виявилися тією прогалиною в плані атаки на Іран, яка практично знівелювала стратегічний успіх перших днів конфлікту. У порівнянні з військово-технологічною потужністю, якою володіє американо-ізраїльське угруповання, «шахеда» виглядають «блохами». Однак вирішальним фактором виявляються дві асиметрії.

По-перше, для перехоплення іранських дронів США змушені використовувати системи, вартість яких значно перевищує ціну середнього ударного дрона (різні ЗМІ оцінюють її у \$20–35 тис.). Наприклад, година польоту винищувача F-15E обходиться в \$30 тис., кожна ракета APKWS, запущена по «шахедам» з борту такого літака, — теж у \$30 тис., а AIM-9X Sidewinder — у \$400–500 тис., пише Гоффманн. Ще дорожче обходиться перехоплення дрона комплексами Patriot (запуск коштує до \$5 млн) і THAAD (понад \$12,8 млн за одну ракету), **ззначає The Atlantic**.

По-друге, це незрівняно вища швидкість поповнення запасу дронів порівняно з їхніми перехоплювачами. Загальну кількість накопичених Іраном «шахедів» експерти оцінюють у розмірі 80–100 тис. Однак головним фактором залишається можливість поповнювати цей запас.

Хоча американські військові вже оголосили знищення дронівих виробництв однією зі своїх головних цілей і вже **звітували про успіхи**, простота таких виробництв робить кардинальне вирішення завдання практично неможливим. Як визнає більшість експертів, виробництво безпілотників децентралізоване і складається з невеликих цехів, де збірка ведеться в основному з недорогих деталей місцевого виробництва. Для запуску «шахедів» не потрібні спеціальні пускові установки, що унеможлиблює стратегію їх виявлення та превентивного ураження.

Фінансист і автор блогу Policy Tensor Анусар Фарукі, виходячи з консервативних припущень, що Іран має запас у 20 тис. безпілотників, а також 50 заводів, які виробляють по 100 «шахедів» на місяць кожен, побудував **математичну модель «дронові війни» в Ірані**. Висновок його розрахунків: навіть у найгіршому для Тегерана сценарії, коли США щомісяця знищують по 90% іранських потужностей з виробництва дронів, які до того ж не вдається відновлювати, Тегеран зможе підтримувати високий рівень обстрілів протягом найближчих чотирьох місяців.

Однак чотири місяці блокади Ормузької протоки перетворять військову операцію проти Ірану на економічний кошмар для всього світу. У песимістичному ж сценарії Іран зможе в певному обсязі поповнювати свій арсенал безпілотників практично нескінченно. Тому фінансист називає ситуацію, що склалася, «зворотною Україною» та «стратегічною поразкою» США.

Більше того, КСІР, цілком ймовірно, все ще володіє певним ракетним потенціалом, хоча оцінити його масштаби після серії ударів по ракетних складах і виробництвах не представляється можливим. Однак цей арсенал може бути задіяний у момент, коли засоби ППО, які використовуються у боротьбі з дронами, будуть близькі до вичерпання.

Читайте також: **День, коли впав аятола і зрушилась вісь зла**

Некомпетентна зарозумілість

Як **зазначає військовий аналітик з питань Близького Сходу Деніел Мутон**, ще у 2019 році розвідувальне управління Пентагону звертало увагу на значний прогрес Ірану у виробництві БПЛА, які Тегеран постачав хуситам у Ємені та шиїтському ополченню в Іраку й Сирії.

Втім, у 2021 році **міністр оборони США Ллойд Остін публічно вітає** Саудівську Аравію з тим, що вона відбила майже 90% ударів БПЛА та ракет, випущених хуситами, і обіцяв у рамках спільної роботи досягти 100%-ного рівня відбиття атак. У то ж час асиметрія оборонних можливостей стала очевидною ще в ході кампанії США проти хуситів влітку 2025 року, коли США доводилося використовувати дорогі перехоплювачі для знищення безпілотників, **нагадує The Atlantic**.

Видання зазначає, що військове планування США, як і раніше, ґрунтується на традиційних уявленнях про загрози: після воєн в Іраку та Афганістані Пентагон зосередився на потенційному конфлікті з Китаєм, у якому ударні безпілотники, за оцінками відомства, не повинні відігравати ключову роль. Хоффманн вважає, що причина недооцінки загрози іранських безпілотників може бути частково пов'язана з успіхами Ізраїлю у перехопленні іранських «шахідів» у 2024 та 2025 роках: тоді жоден із сотень запущених Іраном дронів не досяг мети.

Однак той успіх був насамперед зумовлений географією: відстань між Іраном і Ізраїлем «шахед» долає приблизно за 10 годин, що спрощувало перехоплення безпілотників задовго до того, як вони досягли ізраїльського повітряного простору. У ході нинішнього конфлікту цілі Ірану значно ближчі до точок запуску дронів.

Недооцінка цього фактора під час планування військових дій в Ірані викликає подив. Про ризики дронної війни та про «шахедів» як непереможну «зброю слабких» на прикладі російсько-українського конфлікту аналітики розмірковують уже близько двох років. При цьому Україні вдалося створити за цей час досить ефективну систему протидії дронам-камікадзе, яка включає в себе три рівні: засоби радіоелектронної боротьби, мобільні вогневі групи з великокаліберними кулеметами та ПЗРК, а також недорогі безпілотники-перехоплювачі.

Влітку 2025 року Білий дім зарозуміло проігнорував пропозицію адміністрації Зеленського використовувати українські технології, **повідомив Axios**. На закритій зустрічі 18 серпня український президент представив презентацію проекту мережі «військових дронних хабів» у Туреччині, Йорданії та країнах Перської затоки, де розташовані американські бази, для протидії загрозі з боку Ірану. Однак чиновники Білого дому проігнорували презентацію, вважаючи, що Зеленський займається саморекламою, повідомили виданню джерела в адміністрації президента США.

Читайте також: **«Епічна лють» над Персидською затокою: як операція США і Ізраїлю проти Ірану змінює Близький Схід і світовий порядок**

Цей епізод, мабуть, найяскравіше демонструє механізм прийняття рішень в адміністрації США, де професійна експертиза підмінюється інтуїтивними міркуваннями та оцінками президента й його найближчого оточення. У результаті недооцінка проблеми «шахідів» стала прямим і рукотворним стратегічним прорахунком, що поставив під удар всю військову операцію Ізраїлю та США.

Стратегічний глухий кут і ціна затримки

Як **повідомив Зеленський The New York Times**, США офіційно звернулися до України з проханням про допомогу в боротьбі з безпілотниками, після чого Київ негайно відправив безпілотники-перехоплювачі та групу експертів для захисту американських військових баз у Йорданії.

За **повідомленням Associated Press**, США також мають намір розгорнути на Близькому Сході систему боротьби з дронами Megors, яка використовує українські напрацювання. Megors була розгорнута в Польщі та Румунії в листопаді минулого року

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

РЕКЛАМА

після того, як російські ударні безпілотники кілька разів вторглися в повітряний простір НАТО.

Ще однією **антидронову розробкою України**, попит на яку різко зріс після початку війни в Ірані, став перехоплювач P1-Sun, представлений наприкінці минулого року. Цей дрон виробництва компанії SkyFall показав високу ефективність перехоплення «шахідів» за низької ціни: дрон має модульну конструкцію з надрукованим на 3D-принтері фіюзеляжем.

Після початку війни низка держав Близького Сходу спробували купити ці перехоплювачі в Україні «за будь-які гроші», **повідомляла Українська служба Бі-бі-сі**, але отримали відмову: українська служба експортного контролю з 2 березня **призупинила дію дозволів** на експорт озброєння та військової техніки до країн Близького Сходу та Перської затоки.

Чинovníки посилаються на можливі «негативні наслідки та шкоду національним інтересам України». Співрозмовники Української служби Бі-бі-сі, проте, припускають, що за відмовою стоїть політична гра Зеленського: український президент по суті пропонує близькосхідним країнам бартер і готовий поставити антидронові технології в обмін на ракети РАС-3 для систем Patriot, які незамінні для ураження російської балістики.

Читайте також: **Рік бабака чи подвійна гра? Деякі підсумки української миротворчості Трампа**

Так чи інакше, на даний момент у війні, розпочатій США та Ізраїлем, спостерігається стратегічний глухий кут. Трамп частково має рацію, коли каже, що в Ірані «не залишилося цілей» для американських військ. Але з необхідним застереженням: не залишилося цілей, яких США та Ізраїль могли б досягти. На даний момент не виправдала себе ні ставка на «зміну режиму», ні розрахунок на повне придушення можливостей КСІР завдавати повітряних ударів, які паралізують транспортну та економічну інфраструктуру регіону.

План будівництва «стіни дронів-перехоплювачів», запропонований Україною, яка вважає можливим довести виробництво БПЛА до 2 млн одиниць на рік, ймовірно, буде реалізовано, однак це потребуватиме чимало часу, а блокування Ормузької протоки щодня збільшує економічні та політичні витрати війни. Ці зростаючі витрати, згідно з планом «мозаїчної оборони», повинні змусити Трампа відступити. І якщо стратегічний тупик у війні затягнеться, то такий сценарій цілком може реалізуватися.

Опубліковано у виданні **Re:Russia**

На цю тему:

- **Що таке "Сектор Гази" - історичний екскурс**
- **Професія - терорист: як ХАМАС захопив владу в секторі Газа і чому Ізраїль виявився не готовим до нападу**
- **Велика війна немінуча: експерти про підсумки атаки на Ізраїль**
- **Забутий ірано-російський фронт. Чому у Путіна все гірше йдуть справи в Сирії**
- **Іран атакував військові об'єкти США на Близькому Сході**
- **Іран атакував ракетами ОАЕ, є загиблий**
- **Ізраїль наніс "превентивний удар" по Тегерану**
- **Трамп: США розпочали війну в Ірані**
- **Нетаньягу закликав народ Ірану покласти край режиму аятоли**

Читайте «Аргумент» в [Facebook](#) и [Twitter](#)

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі

ВІДЕО

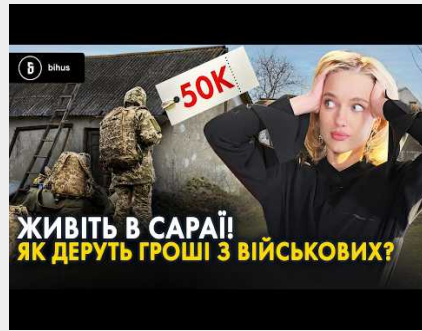
Про що не можна було жартувати в СРСР

HEAVY SHOT, VAMPIRE, NEMESIS: як «Баба Яга» б'є ок*пантів

Воюєш? Плати більше! 50к за оренду і космічні комісії: як виглядає ринок житла на фронті?

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань - за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com